

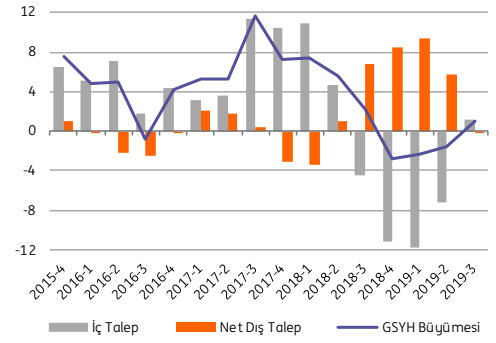
Büyüme kompozisyonunda yeniden net ihracattan iç talebe doğru yavaş bir kayış dikkat çekerken, yatırımlar genel olarak zayıf seyrini koruyor...

2019 3. Çeyrek Gerçekleşme: +%0.9, ING Bank Tahmini: +%0.5, Piyasa Tahmini: +%1.0

- 3. çeyrekte GSYH piyasanın ortalamasına yakın YY +%0.9 büyümeyle ard arda üç çeyrek daralmanın ardından artışa döndü. Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış verilere göre, yılın ilk yarısında %1.7 ve %1.0 büyüdükten sonra 3. çeyrekte kısmen ivme kaybetse de %0.4 artışla toparlanma eğilimini korudu. Açıklanan veriler, geçtiğimiz sene kaynaklı zayıf baz etkisinin de yardımıyla ekonominin büyümeye devam ederek resesyondan çıktığını teyit ederken, son dönemde gelen öncü göstergeler ekonomik aktivitedeki ivmelenmenin önemli ölçüde hızlandığını ortaya koydu.

- Talep kaynaklarına göre; özel tüketim ilk yarıda gözlenen iyileşmenin ardından 3. çeyrekte artışa geçerek YY %1.5 büyüdü, büyümeye katkısı ise %0.9 puan oldu. Vergi indirimleri sona ermesine rağmen bu performansta MB'nin munzam karşılıkları kredi büyümesini destekleme amacıyla kullanması yanında gerileyen faizlerin kredi talebini ivmelendirmesi önemli rol oynadı. Ayrıca, seçim sürecinin sona ermesiyle politik belirsizliğin ortadan kalkması ve ABD-Türkiye ilişkisine dair olumlu haber akışı da geleceğe yönelik endişeleri azaltarak tüketim iştahına katkı sağladı. Maliye politikasındaki destekleyici duruşun bir sonucu olarak 2017'in 2. çeyreği sonrası artıda seyreden kamu tüketim harcamaları 3. çeyrekte de YY %7.0 yükselirken, büyümeye %0.9 puanlık katkı sağladı. Bütçe açığının GSYH'ye oran olarak, Eylül 2018'de %2 olan düzeyinden bu yıl Eylül itibarıyla %2.5'e gelmesi de bu çabaları yansıttı. Son dört çeyrekte daralan özel yatırım harcamaları ise YY %12.6 küçülürken, 3. çeyrek büyümesini %-3.4 puan düşürdü. Dolayısıyla, özel sektördeki borçluluk ve sermaye akımlarındaki zayıflığın bir sonucu olarak yatırım iştahı düşük kalmaya devam etti. Artan rekabet gücü ve turizm sektöründeki güçlü seyrin etkisiyle ihracat YY %5.1 büyüde, ithalatın yeniden yönünü yukarı çevirerek YY %7.6 büyümesi önceki beş çeyrekte büyümeye ciddi destek sağlayan net ihracatın katkısının %-0.2 puanlaeksiye dönmesini de beraberinde getirdi. Son olarak, büyümenin belirleyici faktörlerinden olan stok değişimlerinin katkısı beş çeyrek aradan sonra artışa döndü ve büyümeyi %2.8 puan yükseltti. İktisadi faaliyet kollarına göre, inşaat küçülen tek sektör olarak öne çıkarken, tarım ve sanayi yüksek katkı sağlayan sektörler arasında dikkat çekti. Bu durum, toparlanmanın genele yayılmaya devam ettiğini gösterdi.

- Sonuç olarak, büyüme kompozisyonunda yeniden net ihracattan iç talebe kayış dikkat çekerken, yatırımlar zayıf seyreliyor. Öncü göstergelere göre aktivite, finansal koşullardaki normalleşme yanında hızlanan kredi büyümesi ve zayıf bazın da kaykısıyla ivmelenmeye devam ediyor.

	2018				Yıllık	2019		
	1Ç	2Ç	3Ç	4Ç		1Ç	2Ç	3Ç
Hanehalklarının Tüketimi	3.7%	1.6%	0.4%	-4.7%	0.0%	-3.0%	-0.6%	0.9%
Devletin Tüketim Harcamaları	0.7%	1.3%	0.8%	0.8%	0.9%	0.9%	0.5%	0.9%
Sabit Sermaye Oluşumu	3.0%	1.9%	-1.3%	-3.5%	-0.2%	-3.6%	-7.0%	-3.4%
Stok Değişimleri	3.4%	-0.1%	-4.4%	-3.9%	-1.5%	-6.0%	-0.1%	2.8%
Net İhracat	-3.4%	1.0%	6.8%	8.4%	3.6%	9.5%	5.7%	-0.2%
İhracat	0.2%	1.0%	3.1%	2.2%	1.7%	2.0%	1.8%	1.2%
(Eksi) İthalat	3.6%	0.0%	-3.7%	-6.2%	-1.9%	-7.5%	-3.9%	1.4%
GSYH	7.4%	5.6%	2.3%	-2.8%	2.8%	-2.3%	-1.6%	0.9%

	2018				Yıllık	2019		
	1Ç	2Ç	3Ç	4Ç		1Ç	2Ç	3Ç
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	0.2%	0.0%	0.3%	0.0%	0.1%	0.1%	0.2%	0.5%
Sanayi	1.6%	0.9%	0.2%	-1.4%	0.3%	-0.8%	-0.5%	0.3%
İnşaat	0.5%	0.1%	-0.5%	-0.6%	-0.2%	-0.6%	-1.0%	-0.6%
Hizmetler	2.4%	2.0%	1.0%	-0.2%	1.2%	-0.8%	0.0%	0.1%
Bilgi ve iletişim	0.2%	0.2%	0.1%	0.1%	0.1%	0.0%	0.1%	0.0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0.1%	0.5%	0.3%	-0.8%	0.0%	0.1%	0.3%	0.1%
Gayrimenkul faaliyetleri	0.4%	0.1%	0.2%	0.4%	0.2%	0.1%	0.2%	0.2%
Mesleki, idari ve destek hizmetleri	0.7%	-0.1%	-0.4%	-0.7%	-0.2%	-0.7%	-0.2%	0.0%
Kamu yönetimi, eğitim, insan s.	0.6%	1.4%	1.2%	0.8%	1.0%	0.9%	0.2%	0.5%
Diğer hizmet faaliyetleri	0.2%	0.1%	0.1%	0.0%	0.1%	0.0%	-0.1%	0.0%
Sektörler toplamı	6.8%	5.1%	2.3%	-1.9%	2.8%	-1.6%	-1.1%	0.8%
Vergi-sübvansiyon	0.7%	0.5%	0.0%	-0.9%	0.0%	-0.8%	-0.5%	0.2%
GSYH	7.4%	5.6%	2.3%	-2.8%	2.8%	-2.3%	-1.6%	0.9%

Kaynak: TÜİK, ING Bank

Kaynak: TÜİK, ING Bank

ING Bank Ekonomik Arařtırmalar Grubu

Muhammet Mercan   Bař Ekonomist   + 90 212 329 0751   muhammet.mercan@ingbank.com.tr

AÇIKLAMA:

Bu yayın, ING Bank A.ř. Ekonomik Araştırmalar Grubu tarafından, herhangi bir kullanıcının yatırım amaçları, finansal durumu veya araçları göz önünde bulundurulmaksızın, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Yayındaki bilgiler, yorumlar ve tavsiyeler yatırım danışmanlığı kapsamında olmadığı gibi, yatırım, hukuk veya vergi konusunda tavsiye niteliğinde de değildir; herhangi bir finansal aracı satın almak veya satmak için bir teklif veya talep de değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti, yetkili kuruluşlar tarafından kişilerin risk ve getiri tercihleri dikkate alınarak kişiye özel sunulmaktadır. Burada yer alan bilgi, yorum ve tavsiyeler ise genel niteliktedir. Bu tavsiyeler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanılarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir. Bu yayında sunulan bilgilerin yayım tarihi itibarıyla yanlış/yanıltıcı olmamasına özen gösterilmiş olmasına karşın, ING Bank A.ř. bilgilerin doğru ve tam olmasından sorumlu değildir. ING Bank A.ř. ve çalışanları bu yayının kullanımından kaynaklanan herhangi bir doğrudan, dolaylı veya bağlantılı zararın sorumluluğunu kabul etmemektedir. Aksi belirtilmediği müddetçe, görüş, öngörü veya tahminler belgenin yayımlanma tarihinde yazar(lar)ına aittir ve uyarı olmaksızın değiştirilebilir.

Bu yayının dağıtımı farklı ülkelerde kanun veya yönetmeliklerle kısıtlanmış olabilir; eline bu yayın geçen kişiler de bu tür kısıtlamalar hakkında bilgi almalı ve bunlara uymalıdır.

Bu rapor için telif hakkı koruması söz konusudur ve rapor ING Bank A.ř.'nin önceden alınmış açık onayı olmaksızın hiç kimse tarafından hiçbir gerekçeyle çoğaltılamaz, dağıtılamaz ya da yayımlanamaz. Tüm hakları saklıdır. Bu belgeyi üreten tüzel kişi (ING Bank A.ř.), Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafından yetkilendirilmiştir ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu (BDDK) tarafından da gözetilmektedir. ING Bank A.ř. Türkiye'de kurulmuş bir şirkettir (Ticaret Sicil No. 269682, İstanbul).